

Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta

Bioethanol, jeho právní úprava a pozitivní vliv na životní prostředí

Studentská vědecká a odborná činnost
Kategorie: magisterské studium

2015

VIII. ročník SVO

Autor: Miroslava Himlová

estné prohlášení a souhlas s publikací práce

Prohlašuji, že jsem práci předkládanou do VIII. ročníku Studentské vědecké a odborné společnosti (SVO) vypracovala samostatně za použití literatury a zdrojů v ní uvedených. Dále prohlašuji, že práce nebyla ani jako celek, ani z podstatné části dříve publikována, obhájena jako součást bakalářské, diplomové, rigorózní nebo jiné studentské kvalifikační práce a nebyla předložena do předchozích ročníků SVO a jiné soutěže.

Souhlasím s užitím této práce rozšiřováním, rozmnožováním a sdělováním ve veřejnosti v neomezeném rozsahu pro účely publikace a prezentace PF UK, včetně užití třetími osobami.

V Praze, 14. 4. 2015

.....

Miroslava Himlová

Poděkování

Ráda bych poděkovala paní Miroslavě Svitákové, majitelce a jednatelce firmy KMPS Financial Group, s. r. o., za veškeré cenné rady, přístup k podkladům jejich patentu a čas, který mi věnovala. Děkuji za inspiraci k napsání této práce.

Obsah

1	Úvod	4
2	Bioethanol, jeho využití a přínos pro životní prostředí	5
2.1	Co je bioethanol	5
2.1.1	Technologie alkoholového kvašení	5
2.1.2	Termická hydrolyzná-fermentační technologie	6
2.2	Využití bioethanolu	7
2.2.1	Bioethanol jako biopalivo	7
2.2.2	Bioethanol jako biokapalina	7
2.2.3	Jiné využití bioethanolu	8
2.3	Bioethanol ve vztahu k životnímu prostředí	8
3	Právní úprava	8
3.1	Právní úprava v mezinárodním právu	8
3.2	Právní úprava Evropské unie	9
3.2.1	Evropské směrnice	9
3.2.2	Soudní dvůr Evropské unie	12
3.3	Právní úprava v České republice	13
3.3.1	Česká republika v mezinárodních vztazích	13
3.3.2	Plnění směrnic Evropské unie	13
3.3.3	Ostatní právní úprava	14
3.3.4	Nález Ústavního soudu České republiky	14
4	Závěr	15
5	Použité zdroje	16

1 Úvod

Již po několik desetiletí se lidstvo zabývá myšlenkou, jakým způsobem nejlépe dospět k cíli trvale udržitelného rozvoje společnosti a ochrany životního prostředí. Nyní mnohem více, než kdy dříve, je jasné, že není z dlouhodobého hlediska možné se upínat pouze k fosilním palivům, jakožto zdroji energie. A již na to pohlížíme z hlediska ekonomického, ochrany životního prostředí i z pohledu dalších generací.

Lidstvo již po staletí čerpá nerostné bohatství z přírody, ale bohužel až posledních pár desítek let si začíná uvědomovat vyčerpatelnost těchto surovin a také to, že se příroda začíná bránit našim zásahům. Můžeme se jen dohadovat, jestli je opravdu naše vina oteplování země, rostoucí záplavy a jiné přírodní katastrofy, nebo jde jen o opakující se koloběh světa v jeho tisícileté historii. To co však nemůžeme popít je dlouhotrvající ničení životního prostředí lidskými zásahy. Jsou na světě místa, kde jsou emise v ovzduší tak vysoké, až se nedá skoro dýchat, na které vodní toky jsou již bez živých, a u odpadů už dochází možnosti k jejich likvidaci.

Nastávají otázky jak tuto skutečnost řešit? Prvním krokem jistě bylo uvědomění si, že pokud setrváme v tomto koloběhu, vyčerpáme zdroje energie, nebude možné udržet ani základní standard života a v nejhorším případě lidstvo vyhyne. Z těchto důvodů byla na počátku devadesátých let schválena Rámcová úmluva OSN o změně klimatu, k únoru 2015 ji ratifikovalo 196 subjektů, tzn. všechny členské státy OSN, EU, Cookovy ostrovy a Niue. V roce 2004 vstoupil v platnost Kjótský protokol, kde se průmyslové země zavázaly snížit emise skleníkových plynů o několik procent. Evropská unie jako jeden z nejvtěších znečišťovatelů proto vydala již v roce 1997 tzv. Bílou knihu o obnovitelných zdrojích energie. Je v ní nastíněno jakými způsoby chce ke snížení emisí dojít. V roce 2001 proto Evropský parlament a Rada vydaly směrnici 2001/77/ES a roce 2009 další 2009/28/ES. Směrnice z roku 2009 pak velmi konkrétně stanovuje směry pro jednotlivé národní politiky členských států a také minimální limity podílu obnovitelných zdrojů energie, kterých je nutné dosáhnout do roku 2020. Cílem pro celou Unii je dosažení snížení výsledku o 20 % na hrubé konečné spotřebě energie. Česká republika ratifikovala Kjótský protokol v roce 2001. Celkový národní cíl pro naši republiku je stanoven v Příloze I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/28/ES na 13 %.

Mezi způsoby jak naplnit tyto cíle patří především vytvoření právně stabilního prostředí pro oblast trhu s obnovitelnými zdroji energie, podpora investic soukromých subjektů v této oblasti a různé daňové úlevy, dotace a další podpory ze strany státu a Evropské unie jako takové.

2 Bioethanol, jeho využití a přínos pro životní prostředí

2.1 Co je bioethanol

Bioethanol je označení pro ethanol, neboli líh, který je vyrobený z biomasy.

Biomasa používaná pro výrobu bioethanolu označuje úhrn hmoty rostlinného původu, přeměnitelné na biopalivo nebo biokapalinu. Biomasa má vedle přímého zdroje energie ještě další neopomenutelný význam a to, že omezuje množství skleníkových plynů v ovzduší. Při jejím zpracování vzniká sice také oxid uhličitý, obdobně jako je tomu u fosilních paliv, ale hlavním rozdílem je to, že při růstu rostlin je oxid uhličitý z ovzduší oděrnáván, protože je nezbytný pro základní fotosyntetické procesy, bez kterých by nebyl život na Zemi vůbec možný.

Biopalivem rozumíme palivo používané v dopravě vyráběné z biomasy. Biokapalinou se rozumí palivo používané pro energetické účely jiné než dopravu, například vytápění, vyráběné z biomasy. Bioethanol se vyrábí buď technologií alkoholového kvašení, nebo novou technologií, která je v současné době chráněná patentem, termickou hydrolyzou celulózy.

2.1.1 Technologie alkoholového kvašení

U klasické technologie alkoholového kvašení neboli kontinuální fermentace, je hlavním problémem, že k získání vysoké výťažnosti je třeba, aby se vstupní biomasa vyznačovala vysokým množstvím škrobu a jiných sacharidů. Proto hlavními surovinami, pro výrobu bioethanolu jsou využívány brambory, kukuřice, obilí a cukrová třtina. S rostoucí poptávkou po cukru a obilovinách, jako hlavních potravin, se na celém světě čím dál více snižuje použití těchto tradičních surovin na výrobu ethanolu a následně biopaliv a biokapalin. Proto se hledají i náhradní suroviny pro výrobu pohonných hmot z obnovitelných zdrojů. Výrobní náklady u této technologie jsou cca 2,5 krát vyšší než při výrobě konvenčních motorových paliv, což brání otevření trhu s bioethanolem jako motorovým palivem, nebo aditivem.

Jednou z možností je využití látek, především odpadů obsahem celulózy, která přeměnou na jednoduché cukry nabízí cenově zajímavou surovinu pro následnou výrobu bioethanolu.

Kromě toho u některých je možné využít cíleně pěstované plodiny jako šovík, ale hlavně druhotně

produkty zemědělství jako jsou obilné a šepkové slámy, různé frakce píštělní a zpracování obilí jako jsou plevy, slupky, apod. Stejným způsobem je možné zpracovávat dřevné hobliny, piliny píštělky. Neposlední možností je možno novou technologií zpracovávat průmyslové odpady s obsahem celulózy jako jsou papírenské kaly, odpadní papír, kartony apod. Je možné dále zpracovávat látky, které by se daly využít pouze spálením, nebo by se musely likvidovat jako odpad. Ekonomicky zajímavou je pak cena těchto surovin jako vstup pro výrobu paliv druhé generace.

2.1.2 Termická hydrolyzní-fermentační technologie

Firma KMPS Financial Group, s. r. o., vlastní patent pro tuto zcela unikátní technologii zpracování materiálů s obsahem celulózy, umožňující její převedení na jednoduché sacharidy, ze kterých se pak běžnou lihovarenskou technikou vyrobí bioethanol. Další nesmírnou výhodou této technologie je izolace vznikajících vedlejších produktů, které by při jejím spalování byly neodvratně přeměněny ve spaliny. Izolované produkty pak zefektivují celý výrobní proces. Jak již bylo uvedeno výše, u termické vysokotlaké hydrolyzy celulózy odpadá problém s využíváním potravinových produktů, protože jako vstupní biomasa poslouží odpadní produkty zemědělství. Výroba bioethanolu tímto způsobem, je daleko šetrnější a ekonomicky výhodnější. Oproti klasické technologii, lze vyrobit litr bioethanolu asi o třetinu levněji, díky destilací účinnosti blízké se 100%, a navíc při výrobě vznikají další produkty vysoce cenné pro další oblasti průmyslu. Jsou jimi lignin, fural a výpalky, jež je možné využít jako hnojivo či je odprodat bioplynovými stanicím na výrobu bioplynu. Tato technologie využívá účinnou rekuperaci tepelné energie, je kontinuální a téměř bezodpadová, čím se blíží parametrům nejmodernějších multitlakých postupů při zachování jednoduchosti a investiční nenáročnosti zařízením. Na základě analýzy souasných znalostí v oboru, se tato technologie jeví jako neoptimálnější řešení výroby bioethanolu. Lze využívat obnovitelné zdroje z vedlejších produktů a odpadů ze zemědělské a lesnické výroby a lignocelulóзовé biomasy přetvořené na nadbytečné pro domácí i zahraniční, proto je technologii možné považovat za evropsky i světově konkurenceschopnou. Výstupy do ovzduší při vlastní výrobě jsou omezeny pouze na emise oxidu uhličitého z biologických procesů v kvalitě potravinářského oxidu uhličitého. Celkově můžeme vlastní provoz linky považovat za minimálně negativně ovlivňující okolní životní prostředí.

Vyrobený bioethanol, který má dále sloužit jako biopalivo či biokapalina, a který je čistým bezvodným lihem je nutné podle platných zákonů znehodnotit, aby nebyl použitelný pro konzumaci. I v tomto procesu se klasická technologie, která bioethanol znehodnocuje

přímícháváním dalších produktů, startává s termickou hydrolýzou, která do lihu žádné finanční nároky nepřidává, ale svůj čistý ethanol znehodnocuje zvýšením oktanového čísla. Příměť takto vyrobený ethanol šetří další zdroje, které jsou u klasické metody potřeby.

2.2 Využití bioethanolu

2.2.1 Bioethanol jako biopalivo

Především je bioethanol v současné době využíván jako biopalivo. Bioethanol se přidává k benzínu, příměť se optimalizuje spalovací proces, čímž se zvyšuje oktanové číslo a snižuje tak emise skleníkových plynů v důsledku vnášení kyslíkatých derivátů uhlíků do procesu spalování paliva. V mnoha výzkumech byla prokázána možnost příměť přimíšení 10 až 30 % do motorových paliv bez potřeby jakkoli zasáhnout do konstrukce motoru, nebo snad rizika nadměrného opotřebení součástí motoru. Takto upravený benzín se využívá především v Evropské unii a Spojených státech amerických. Na které vyspělé státy toto směšné palivo dává zvýhodnění, zejména v emisně zatížených oblastech velkých měst a hustě osídlených aglomerací. Velmi pozitivně se takto ovlivňuje životní prostředí v oblasti ochrany ovzduší.

Bioethanol se však dá v automobilovém průmyslu využít i čistý jak dokazují v Brazílii.

Brazílie by pro nás měla být vzorovou zemí pro využívání obnovitelných zdrojů energie, kde až dvacetiny silničních vozidel jezdí na ethanol a to buď čistý, nebo na benzín s 25% přídavkem bioethanolu. Tento způsob myšlení patří k filozofii jejich země od doby, kdy na ni bylo uvaleno ropné embargo v sedmdesátých letech minulého století. Od té doby se stala Brazílie velmocí ve využívání obnovitelných zdrojů energie, kterými pokrývá více než 45 % spotřebované energie a je tak energeticky zelenou zemí.

2.2.2 Bioethanol jako biokapalina

Využívání bioethanolu jako biokapaliny je v současné době na vzestupu. Idea využití bioethanolu se nabízí i při výrobě energie a to jak elektrické tak i tepelné. Bioethanol lze velmi dobře využívat k vytápění, lze jej přidávat do spalovacího procesu klasických tuhých paliv, příměť by docházelo ke zvýšení výhlednosti, například jej lze využít v kotelnách na kapalná paliva. Jeho největší výhodou je, že při hoření se neuvolňuje oxid uhličitý, ale pouze vodní pára.

2.2.3 Jiné využití bioethanolu

Jeho využití je možné i v n kolika dalších oblastech pr myslu. Jednou z variant je využití v pr myslu barev a lak jako rozpouš dlo. Je biologicky odbouratelným rozpouš dlem a s jeho využitím lze vyrobit barvy s vyšším krycím efektem, než u barev rozpustných vodou. Využitelný je také pro chemický a potraviná ský pr mysl. Pop ípad jej lze modifikovat na produkty žádané v dalších pr myslových odv tvích.

2.3 Bioethanol ve vztahu k životnímu prost edí

Za jeho nejv tší nevýhodu lze považovat vyšší cenu oproti klasickým paliv m a také horší skladovatelnost. Pokud ale budeme uvažovat do budoucna, o využívání patentované metody, cena se nám výrazn sníží a jist se zvýší zájem o tento produkt šetrný k životnímu prost edí, který je ve srovnání s ostatními biopalivy a biokapalinami univerzáln jší v možnostech využívání.

Dalším velkým p ínosem je, že jej lze vyráb t z biomasy z nepotravinových produkt zem d lství v etn odpad , jako je například sláma, nebo zdevnat lé stonky rýže, které se p edevším v mén rozvinutých státech p álí. Díky patentované metod již není nezbytn nutné produkovat zem d lské produkty s vysokou hladinou cukernatosti, protože p í ní lze zužitkovat s vysokou dávkou efektivity i produkty s cukernatostí nižší. Mimo již zmi ovaných p íklad , lze například zužitkovat i starý papír i lepenky. Ve své podstat je možné íci, že tuto technologii lze snadno upravit na jakýkoliv produkt obsahující cukr v jakékoliv podob , pochopiteln se dle jeho obsahu bude lišit i výt žnost.

Nesmírnou výhodou je však to, že není nezbytn nutné k jeho výrob neudržiteln zv tšovat plochy pro p stování zem d lských plodin ani omezovat produkci potravin na úkor biopaliv.

3. Právní úprava

3.1 Právní úprava v mezinárodním právu

Hlavním mezinárodním dokumentem je Rámcová úmluva OSN o zm n klimatu, která byla p ijata na konferenci OSN o životním prost edí a rozvoji v Rio de Janeiru, v roce 1992 a vstoupila v platnost 21. 3. 1994 na základ jejího l. 23 odst. 1. Jménem eské republiky byla úmluva podepsána 18. 6. 1993 v New Yorku a ratifikována 7. 10. 1993. eská republika byla šestat ícátou stranou smlouvy. V letošním roce úmluvu ratifikovalo již 196 subjekt mezinárodního práva. V preambuli této úmluvy nalezneme všechny d ležité mezinárodní

úmluvy a usnesení Valného shromáždění OSN, které byly do této doby na poli mezinárodního práva přijaty. Úmluva v čl. 2 stanovuje cíle, přičemž upozorňuje na to, že nesmí být ohrožena produkce potravin. V čl. 3 stanovuje hlavní zásady, kterými se smluvní strany mají při realizaci cíle řídit. Speciální závazky mají rozvinuté země a další smluvní strany zahrnuté v příloze I., kde mimo jiných nalezneme i Českou republiku a Evropské společenství.

K rámcové úmluvě OSN o změně klimatu byl přijat na Třetí konferenci smluvních stran Kjótský protokol ze dne 11. 12. 1997. Smluvní strany Přílohy I Úmluvy se v protokolu zavázaly omezit a snížit emise skleníkových plynů nejméně o 5 % ve srovnání se stavem v roce 1990. Kontrolní období bylo čtyřleté a končilo v roce 2012. V čl. 2 odst. 1 písm. a) bod iv) se zavazují k výzkumu, podpoře, vývoji a zvýšenému užívání nových a obnovitelných forem energií. Strany by měly podporovat programy mimo jiné v oblastech energetiky, dopravy a průmyslu, zemědělství a nakládání s odpady. Všechny tyto zmíněné oblasti se dotýkají výroby i využití bioethanolu coby biopaliva vyrobeného z biomasy. Za Českou republiku byl podepsán 23. 11. 1998 na základě usnesení vlády č. 669/1998 a ratifikován 15. 11. 2001. Ve Sbírce mezinárodních smluv byl publikován pod č. 81/2005 Sb. m. s.

V prosinci 2012 na Osmnácté konferenci smluvních stran v Doha, byl schválen dodatek ke Kjótskému protokolu, kterým bylo potvrzeno pokračování tohoto protokolu a jeho druhé kontrolní období, které je osmileté a končí rokem 2020. Státy přílohy I se zavázaly ke snížení skleníkových plynů o 18 % pod úroveň roku 1990. A EU a její členské státy dokonce o 20 % pod úroveň z roku 1990.

3.2 Právní úprava Evropské Unie

3.2.1 Evropské směrnice

Evropská komise zveřejnila v roce 2008 soubor legislativních návrhů a doprovodných dokumentů, jež povedou k naplnění závazků přijatých Evropskou radou v roce 2007. Celý soubor byl schválen Evropským parlamentem a Radou v prosinci 2008. Soubor obsahuje především základních legislativních předpisů souvisejících s klimaticko-energetickými cíli, kterých Evropská unie hodlá dosáhnout do roku 2020.

Nejzajímavější z nich v souvislosti s tématem je směrnice 2009/28/ES o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů. Již na začátku zmíní důležitost využívání energie z obnovitelných zdrojů v oblasti dopravy, a snížení závislosti na dovážených fosilních

palivech. Problematiku v dopravě také upravuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/30/ES ze dne 8. května 2003 o podpoře užívání biopaliv nebo jiných obnovitelných pohonných hmot v dopravě.

Evropská rada uvedla, že závazná povaha tohoto cíle je podmíněná a podmíněna udržitelností výroby a dostupností biopaliv druhé generace na trhu. Kritéria udržitelnosti biopaliv a biokapalin nalezneme v čl. 17. Výroba biopaliv by měla splňovat kritéria udržitelnosti, a proto by se měla rozvíjet především biopaliva druhé a třetí generace. Podporování biopaliv by mělo motivovat k větší produktivitě zemědělství a k využívání znehodnocené půdy. Při vypracování metodiky kritérií udržitelnosti je nutné se mimo jiné zabývat potenciaálními dopady biopaliv vyráběných z nepotravinářských produktů. členské státy by měly motivovat k používání biopaliv a biokapalin vyrobených z odpadů, zbytků zemědělské výroby a dalších vláknovin, trávy a rostlin, které nevyžadují zavlažování.

členské státy by měly zvážit zavedení mechanismu na podporu ústředního vytápění za použití biokapalin. Mezi související směrnice s vytápěním bychom si měly také zařadit směrnici o využívání energie z obnovitelných zdrojů v budovách 2002/91/ES. Zde by bylo dobré upozornit na možnost využití bioethanolu v topných zařízeních s vysokou účinností, kdy je konverzní účinnost stanovena v minimální výši 85 % pro rezidenční a komerční zařízení a minimálně 70 % pro průmyslová zařízení.

Pokud se budeme chtít blíže seznámit s pravidly výroby dopadů skleníkových plynů z biopaliv a biokapalin poslouží nám ke snadnější orientaci příloha V. směrnice 2009/28/ES. Jak je vidět ve zmíněné tabulce, je úspora emisí skleníkových plynů u současných metod z potravinových produktů v průměru 66 % a u odpadů z pšenice, tedy slámy 69 %. U nových metod výroby z pšeničné slámy bude úspora emisí skleníkových plynů 87 %.

Významnou pro využívání bioethanolu v dopravě, jako přísměs benzínu, je směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/30/ES. Palivo používané v dopravě významně přispívá k celkovým emisím skleníkových plynů ve Společenství, silniční doprava způsobuje zhruba 20 % skleníkových plynů na jeho území. Směrnice opět zdůrazňuje, že výroba biopaliv a biokapalin musí být udržitelná, celosvětový růst poptávky po biopalivech a pobídky pro jejich používání by neměly mít za následek podporu snížení biologické rozmanitosti dotčených oblastí. Přimíchávání ethanolu do benzínu zvyšuje tlak par výsledného paliva, proto by měl být kontrolován, aby se omezily emise látek znečišťujících ovzduší. Měly by se proto stanovit výjimky pro maximální tlak par v letním období pro tyto směsi. Bohužel některá starší vozidla

nejsou p izp sobena používání benzínu s vysokým obsahem biopaliva. Z t chto d vod se na p echodnou dobu povoluje zajiš ování dodávek benzínu bez p ím sí, práv pro tyto starší vozy. Ozna ování benzínu by m lo být v souladu s normami Evropského výboru pro normalizaci. Tato sm rnice m ní sm rnici 98/70/ES, pokud jde o specifikaci benzínu, motorové nafty a plynových olej .

V souvislosti se zavád ním sm rnice 2009/28/ES vydala Komise v roce 2009 rozhodnutí, kterým se stanoví vzor pro národní ak ní plány pro energii z obnovitelných zdroj dle této sm rnice, toto rozhodnutí nalezneme pod . 2009/548/ES.

V roce 2011 Komise vydala Bílou knihu s názvem „Plán jednotného evropského dopravního prostoru – vytvo ení konkurenceschopného dopravního systému ú inn využívajícího zdroje“. Komise v knize vyzvala ke snížení závislosti dopravy na rop a také navrhla snížení emisí skleníkových plyn v doprav do roku 2050 o 60 % ve srovnání s hodnotami v roce 1990.

V roce 2013 vydala Komise sd lení s názvem „ ísté zdroje energie pro dopravu: Evropská strategie pro alternativní paliva“, ve kterém jsou mimo jiné biopaliva uvedeny jako alternativní paliva, která vykazují potenciál pro dlouhodobou náhradu ropy.

Syntetická paliva, mezi která pat í i bioethanol, mohou být p imíchávána k benzínu a lze je po malých úpravách technicky využívat i se sou asnými technologiemi vozidel. Jejich využívání m že snížit využívání zdroj ropy v doprav .

Na základ sd lení Komise byla vydána Sm rnice Evropského parlamentu a Rady 2014/94/EU o zavád ní infrastruktury pro alternativní paliva. ěnské státy by sm rnici m li provést regula ními í jinými pobídkami a opat eními v úzké spolupráci se soukromým sektorem, který by m l plnit klí ovou úlohu p í rozvoji infrastruktury pro alternativní paliva. Na základ na ízení Evropského parlamentu a Rady . 1316/2013 bude moci být rozvoj nových technologií a inovací financován unií. Opat ení na podporu infrastruktury pro alternativní paliva bude provád na v souladu s pravidly státní podpory stanovenými Smlouvou o fungování Evropské unie. ěnské státy jsou povinny Komisi p edložit zprávu o provád ní této sm rnice v ú inných právních a správních p edpisech do 18. 11. 2016.

Pokud se budeme chtít seznámit s dopady produkce biopaliv a biokapalin je vhodné se seznámit se zprávou Komise o nep íjemných zm nách ve využívání p dy týkajících se biopaliv a biokapalin pod . KOM/2010/0811.

3.2.2 Soudní dvůr Evropské unie

Můžeme k této problematice najít i judikaturu Soudního dvora. Jedná se o rozsudek ve věci C-26/11, kdy je odpovězeno na předložené otázky, které byly položeny v rámci sporu mezi společnostmi zpracovávající ropu pro spotřebu a Belgií, ohledně zákona o povinném přimíchávání biopaliv do fosilních paliv propuštěných pro spotřebu.

Směrnice nařizují svým členským státům, aby zajistili podíl energie z obnovitelných zdrojů ve všech druzích dopravy v roce 2020, tak aby činil alespoň 10 % konečné spotřeby energie v dopravě a to nákladově efektivním způsobem.

Belgie přijala zákon o povinném přimíchávání biopaliv, ve kterém každá zapsaná společnost zpracovávající ropu, která propouští výrobky pro spotřebu, má povinnost propustit pro spotřebu množství udržitelných biopaliv, které je pro benzín stanoveno nejméně 4 % bioethanolu z množství výrobků z benzínu propuštěného pro spotřebu za kalendářní rok. Dále zákon stanovuje, že benzín a bioethanol se mísí za dodržení normy NBN EN 228 pro výrobky z benzínu. Tyto společnosti se proto domáhaly zrušení příslušného zákona.

Soudce přerušil jednání a položil předložené otázky Soudnímu dvoru. Jestli musí být články 3, 4 a 5 směrnice 98/70/ES vykládány v tom smyslu, že brání jejich zákonnému ustanovení, které ukládá povinnosti zapsaným společnostem zpracovávajících ropu? A pokud ne musí být článek 8 téže směrnice vykládán v tom smyslu, že ukládá bez ohledu na čl. 10 odst. 1 téže směrnice povinnost sdělit Komisi návrh normy? Soudní dvůr u první otázky došel k závěru, že články 3 až 5 směrnice stanovují maximální mezní hodnoty, které jsou vyšší, než v belgické zákonné úpravě a z toho důvodu je v souladu s touto směrnicí i dalšími směrnicemi 2003/30, 2009/28 a 2009/30. U druhé otázky dotčené články musí být vykládány v tom smyslu, že nestanoví povinnost sdělit návrh vnitrostátní právní úpravy, pokud byl tento návrh poté, co byl na základě uvedeného čl. 8 odst. 1 prvního pododstavce sdělen, za účelem zohlednění připomínek Evropské komise k tomuto návrhu změn a pokud jí byl takto pozmeněný návrh následně sdělen.

Zodpovězení těchto otázek nebylo důležité jen pro dotčený členský stát, ale i pro všechny ostatní členské státy, kde mají podobné právní úpravy.

V současné době je u Soudního dvora podaná žaloba vedená pod C-320/13 ve věci neprovedení směrnice 2009/28/ES, které uplynula lhůta 5. 12. 2010. Žalobcem je Evropská komise a žalovanou Polská republika. V rámci své žaloby se Evropská komise domáhá, aby

Soudní dvůr určil, že Polská republika nepřijala právní a správní předpisy v souladu se směrnicí, nebo že o nich neuváděla Komise, čímž nesplnila povinnost pro ni vyplývající. Komise se domáhá uložení povinnosti zaplatit penále. Soudní dvůr má tedy poprvé příležitost uložit členskému státu peněžitou sankci při prvním odsouzení, kterou zavedla Lisabonská smlouva.

3.3 Právní úprava v České republice

3.3.1 Rámcová úmluva OSN o změně klimatu

Rámcovou úmluvu OSN o změně klimatu Česká republika zveřejnila ve Sbírce mezinárodních smluv pod č. 80/2005 a Kjótský protokol pod č. 81/2005 Sb. m. s. na jejich základě má jako smluvní strana Úmluvy a Protokolu povinnost předkládat národní sdělení v pravidelných intervalech. Z národních sdělení Úmluvy vyplývá, že celkové emise v etnoprocentu skleníkových plynů poklesly do roku 2014 od roku 1990 o 33 %. Ze sdělení však také vyplývá, že nejvyšším problémem je snižování emisí v narůstající silniční dopravě. Nejvyššího snížení emisí skleníkových plynů jsme totiž dosáhli do roku 1994 s přechodem na tržní hospodářství a převedením průmyslu do soukromého sektoru, který provedl nutné modernizace, nebo ukončením provozu některých zastaralých výroben.

Mezi další mezinárodní smlouvy v oblasti životního prostředí, jimiž je Česká republika vázána, patří Úmluva o dálkovém znečištění ovzduší přesahující hranice z roku 1979 a jejích dalších 8 protokolů, Vídeňská úmluva na ochranu ozonové vrstvy z roku 1985 a Montrealský protokol o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, z roku 1987. Česká republika je také smluvní stranou několika regionálních mnohostranných smluv zaměřených na ochranu ovzduší.

3.3.2 Plnění směrnic EU

V oblasti životního prostředí existuje podle primárního práva EU od vstupu Lisabonské smlouvy platnost sdílená pravomoc Unie a členských států. Na základě toho vzniká většina naší legislativy transpozicí komunitárního práva. Vychází se především z potřeb sjednocení environmentálních standardů v podmínkách jednotného trhu. Znamená to, že Česká republika samozřejmě může přijímat svou vlastní legislativu, ale nesmí být v rozporu s právem EU.

Implementace směrnice 2009/28/ES a 2009/30/ES byla provedena změnou zákona 311/2006 Sb., o pohonných hmotách a erpacích stanicích pohonných hmot a souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zákona 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a souvisejících

zákon , ve znění pozdějších předpisů. Implementace souvisí s jakostí motorového benzínu, zejména se zvýšením podílu biopaliv v rámci jejich uplatnění v dopravě jako částečné náhrady fosilních paliv. Povinnosti vznikly celému podnikatelskému sektoru v oblasti pohonných hmot. Mimo transpozici části směrnice je úelem omezení možnosti vzniku daňových podvodů a úniků, proto se zavádí povinná registrace distributorů a vedení povinné evidence prodávaných a vydávaných pohonných hmot provozovateli. Pojem distributor pohonných hmot se tak do české legislativy zavádí nově. Také bylo zavedeno oprávnění české obchodní inspekce ke zveřejňování pravomocných rozhodnutí, týkajících se čerpacích stanic, jejich provozovatelů, dopravců a distributorů, u kterých byla zjištěna pochybení v jakosti nebo složení pohonných hmot. V zákoně o ochraně ovzduší se vypouští maximální výše obsahu bioethanolu v motorovém benzínu, protože původní 5% úprava neodpovídala směrnicí. ČR získala přechodnou výjimku do 31. 12. 2018 pro prodej benzínu bez příměsí biopaliv s ohledem na stav motorových vozidel v ČR. Zákon upravuje skutkové podstaty správních deliktů i výše pokut za ně. Poslední novelou zákona 311/2006 Sb. je zákon 234/2013 Sb., který již byl napaden u Ústavního soudu.

3.3.3 Ostatní právní úprava

S využíváním, výrobou i distribucí lihu, včetně bioethanolu, souvisí velké množství právních předpisů. Hlavním zákonem je zákon č. 61/1997 Sb., o lihu, ve znění pozdějších předpisů. S ním souvisí zákon o povinném značení lihu 307/2013 Sb., který byl novelizací provedenou na základě hrůz metanolové kauzy. Dalšími podstatnými předpisy jsou předpisy z oblasti daní například zákon č. 59/2010 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů a s nimi souvisí předpisy celní předpisy, zákon 18/2012 Sb.

3.3.4 Nález Ústavního soudu ČR

Nález Pl. ÚS 44/13 ve věci návrhu na zrušení některých ustanovení zákona č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách a čerpacích stanicích pohonných hmot a o změnách některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 234/2013 Sb. ÚS rozhodoval o návrhu skupiny 18 senátorů o zrušení části ustanovení § 6i odst. 1 a 2 a ustanovení § 6j zákona č. 311/2006 Sb. Hlavním důvodem návrhu bylo, že příslušná ustanovení nesledují podstatu zákona, protože neobstojí v testu proporcionality a stanovení jednotné výše kauce je projevem libovůle, která má vést k likvidaci části podnikatelů v oblasti pohonných hmot a čerpacích stanic.

ÚS rozhodl o zrušení části ustanovení § 6i odst. 1 které zní „..., a to a) složením částky ve výši 20 000 000 Kč na zvláštní účet celního úřadu s tím, že kauce v této výši musí být na

tomto ú tu po celou dobu registrace distributora pohonných hmot, nebo b) bankovní zárukou, kterou p ijal celní ú ad, k zajišt ní nedoplatk v celkové výši do 20 000 000 K , které jsou evidovány u orgán Celní správy eské republiky nebo u jiných správč dan k devadesátému dni ode dne zrušení nebo zániku registrace distributora pohonných hmot“, a ustanovení § 6i odst. 2 tohoto zákona se ruší uplynutím dne 30. ervna 2015. Zbylou ást návrhu odmítl.

4. Záv r

Z právních norem na všech úrovních vyplývá snaha o rozvoj nových technologií v oblasti obnovitelných zdroj . Bioethanol je jednou z oblastí, kterou je vhodné se ubírat, p edevším kv li jeho p ínosu pro životní prost edí, který je nesmírný.

V eské republice jsou v dci, kte í dokázali výrobu bioethanolu zefektivnit, také u nás je tato technologii patentována. Jde o patent, který m že být p ínosem pro všechny zem , které by se cht ly ubírat sm rem efektivního zpracování biomasy z odpadních surovin zem d lství, nebo se potýkají s vysokým zne íšt ním ovzduší kv li pálení zem d lských odpad , jako nap íklad ínská lidová republika. Bohužel, eská republika se potýká s velkými problémy v oblasti pobídek a dota ních program , díky kterým, se zastavil výzkum a další vývoj na výše zmín é patentované technologii firmy KMPS Financial Group, s. r. o.

V oblasti dotací je hlavním problémem, že dota n podporuje soukromé subjekty v oblasti výzkumu a vývoje obnovitelných zdroj energie, ale nedostate n provádí kontrolu v dob erpání a ne ojedin le se stává, že soukromé subjekty se po n kolikaletém erpání t chto dotací, i p es ro ní kontroly ze strany státních institucí, dostanou do situace, kdy stát za ne žádat vrácení poskytnutých dotací. Tímto se narušuje ochota soukromých subjekt k využívání dota ních pobídek.

V sou asné dob se tyto subjekty tomuto jednání brání jen velmi t žko. V minulých týdnech v komer ních mediích zve ejnili reportáž, která p ináší nad ji pro soukromé subjekty do budoucna, v níž naši polici p íslíbili nápravu, tohoto rozší eného nešvaru. O problému s dotacemi v dí, i to jaké problémy, v etn existen ních, to soukromým subjekt m zp sobuje. Náprava by m la zatím být systémová, kdy by se kv li špatné kontrole státních orgán , již do budoucna dotace vracet nem ly. Toto nové opat ení by m lo p isp t k v tší jistot pro subjekty, které dotace dostanou a ádn je erpají. Pokud dodrží sliby, které daly, mohlo by to p isp t k rozvoji výzkumu a vývoje soukromými subjekty.

5. Použité zdroje:

Patent CZ 300865 ve vlastnictví firmy KMPS Financial Group, s. r. o.

Výroba bioetanolu a dalších produktů z biomasy – Techno Ova, s. r. o.

Obchodní -podnikatelský plán pro realizátora zápisu – Zdeněk Kratochvíl, Ing. Machek, CSc.

Příloha k závěrečné zprávě pro Ministerstvo zemědělství České republiky za rok 2003
v projektu . QE 1324

http://www.mzp.cz/cz/ramcova_umluva_osn_zmena_klimatu

http://www.mzp.cz/cz/kjotsky_protokol

http://www.mzp.cz/cz/klimaticko_energeticky_balicek

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1428800765496&uri=CELEX:32009L0030>

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1428800765496&uri=CELEX:62011CJ0026>

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1428800765496&uri=CELEX:62013CC0320>

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1428800765496&uri=CELEX:32014L0094>

<http://www.fao.org/docrep/012/i1285e/i1285e03.pdf>